

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Lublinie

LLU.410.007.01.2016

P/16/091

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Lublinie

ul. Okopowa 7, 20-022 Lublin

T +48 81 461 31 20, F +48 81 461 31 11

llu@nik.gov.pl

Adres korespondencyjny: Skr. poczt. P-112, 20-001 Lublin 1

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/16/091 – Spełnianie wymogów określonych dla uzdrowisk.
Okres objęty kontrolą	Lata 2014-2016 (do czasu zakończenia czynności kontrolnych).
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Lublinie
Kontrolerzy	1. Ryszard Litwiniuk, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli Nr LLU/8/2016 z dnia 13 kwietnia 2016 r. 2. Wojciech Niemyski, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli Nr LLU/22/2016 z dnia 27 kwietnia 2016 r. (dowód: akta kontroli str. 1-2, 25-26)
Jednostka kontrolowana	Urząd Miejski w Nałęczowie (dalej: „UM”, „Urząd” lub „Gmina Nałęczów”), ul. Lipowa 3, 24-140 Nałęczów.
Kierownik jednostki kontrolowanej	Andrzej Ćwiek, Burmistrz Nałęczowa ¹ (dalej: Burmistrz), od dnia 14 grudnia 2010 r. (dowód: akta kontroli str. 3-6)

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

W badanym okresie Gmina Nałęczów wywiązała się² z obowiązku sporządzania i przedstawiania Ministrowi Zdrowia operatu uzdrowiskowego, zgodnie z art. 59 ust. 2 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o lecznictwie uzdrowiskowym, uzdrowiskach i obszarach ochrony uzdrowiskowej oraz o gminach uzdrowiskowych³ (dalej: *ustawa o lecznictwie uzdrowiskowym*). W oparciu o przedstawione Ministrowi Zdrowia świadectwa potwierdzające właściwości lecznicze surowców naturalnych oraz klimatu, w dniu 6 stycznia 2009 r. uzdrowisko Nałęczów uzyskało potwierdzenie możliwości prowadzenia lecznictwa uzdrowiskowego w dwóch kierunkach leczniczych: choroby kardiologiczne i nadciśnienie. Zawarte w operacie uzdrowiskowym informacje dotyczące oceny jakości powietrza w uzdrowisku nie odnosiły się do wszystkich dopuszczalnych poziomów substancji określonych dla obszarów ochrony uzdrowiskowej (brak wyników badań tlenu węgla w powietrzu). W przedłożonym operacie stwierdzono ponadto przekroczenia dopuszczalnych norm natężenia hałasu i pyłu zawieszonego w powietrzu.

Stosownie do art. 38 ustawy o lecznictwie uzdrowiskowym, na obszarze uzdrowiska Nałęczów wydzielono trzy strefy ochrony uzdrowiskowej, w których przestrzegano zakazów zabudowy, wymienionych w art. 38 a tej ustawy.

Gmina Nałęczów podejmowała działania związane z zachowaniem funkcji leczniczych uzdrowiska. Burmistrz wystąpił do Wojewody Lubelskiego o przyznanie dotacji uzdrowiskowej w prawidłowo obliczonej wysokości, z zachowaniem terminu określonego w rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 9 czerwca 2006 r. w sprawie

¹ Protokół Nr II/2010 z sesji Rady Miejskiej w Nałęczowie z dnia 14 grudnia 2010 r.

² Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna. Jeżeli sformułowanie oceny ogólnej według proponowanej skali byłoby nadmiernie utrudnione, albo taka ocena nie dawałaby prawdziwego obrazu funkcjonowania kontrolowanej jednostki w zakresie objętym kontrolą, stosuje się ocenę opisową, bądź uzupełnia ocenę ogólną o dodatkowe objaśnienie.

³ Dz. U. z 2012 r., poz. 651 ze zm.

trybu i terminów ustalenia oraz przekazania dotacji z budżetu państwa gminie uzdrowskiej⁴. W kontrolowanym okresie łączne wydatki na zachowanie funkcji leczniczych uzdrowska wyniosły 6.640,8 tys. zł, w tym 1.994 tys. zł pochodzących z dotacji uzdrowskiej otrzymanej przez Gminę Nałęczów w latach 2014-2015. Gmina złożyła do Wojewody Lubelskiego rozliczenia z wykorzystania tych dotacji.

W toku kontroli NIK stwierdzono nieprawidłowości polegające na:

- nieprzeprowadzaniu przez Gminę Nałęczów pomiarów jakości powietrza oraz pomiarów klimatu akustycznego, pomimo zaleceń Ministra Zdrowia,
- niesporządzeniu i nieuchwaleniu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla części strefy „A” ochrony uzdrowskiej.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Spełnianie przez gminę warunków do zachowania statutu uzdrowska

Opis stanu
faktycznego

1.1. Decyzją Nr 16 z dnia 6 stycznia 2009 r., Minister Zdrowia po zapoznaniu się z operatem uzdrowskim przesłanym przez Burmistrza, sporządzonym dla uzdrowska Nałęczów, potwierdził możliwość prowadzenia lecznictwa uzdrowskiego na obszarze uznanym za uzdrowsko Nałęczów. W oparciu o przedstawione świadectwa potwierdzające właściwości lecznicze naturalnych surowców i właściwości lecznicze klimatu, Minister Zdrowia ustalił następujące kierunki lecznicze dla uzdrowska Nałęczów: choroby kardiologiczne i nadciśnienie.

W decyzji Minister Zdrowia potwierdził, że uzdrowsko Nałęczów spełnia łącznie następujące warunki:

1) Posiada udokumentowane złożo naturalnych surowców – swoistych, żelazistych wód leczniczych, a dla potrzeb lecznictwa uzdrowskiego eksploatowane jest ujęcie „Barbara”. Na podstawie analiz fizykochemicznych woda scharakteryzowana została jako 0,065% słabo zmineralizowana, swoista, żelazista. Ze względu na zawartość łatwo resorbowanego żelaza, systematyczne stosowanie tej wody w formie kuracji pitnej w dziennej dawce 1 dm³, może powodować korzystne działanie w różnych stanach chorobowych związanych z niedoborem tego składnika oraz w stanach osłabienia po infekcjach. Woda może być wykorzystywana w lecznictwie uzdrowskim wg wskazań lekarskich do kuracji pitnej.

2) Posiada klimat o właściwościach leczniczych, które zostały potwierdzone dwoma świadectwami: z dnia 4 października 2007 r. oraz z 14 sierpnia 2008 r., wydanymi przez Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej w Warszawie. Do oceny właściwości leczniczych klimatu posłużono się danymi pomiarowymi pochodzącymi ze stacji Lublin-Radawiec, oddalonej od uzdrowska Nałęczów o około 15 km.

W decyzji Ministra Zdrowia określono, że oceny stanu sanitarnego powietrza dokonano na podstawie danych uzyskanych ze stałej stacji pomiarowej zlokalizowanej w Nałęczowie przy ulicy Kasztanowej 1, na obszarze strefy „A” ochrony uzdrowskiej nadzorowanej przez Wojewódzką Stację Sanitarno-Epidemiologiczną w Lublinie (dalej: *WSSE w Lublinie*). Analizę klimatu akustycznego przeprowadzono na podstawie wyników badań wykonanych przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Lublinie (dalej: *WIOŚ*) w latach 2003–2006 w dziewięciu punktach pomiarowych. Pomiarów pól elektromagnetycznych wykonano 26 czerwca 2002 r. przez *WSSE* w Lublinie wykazały, że na badanym obszarze nie występują natężenia pola

⁴ Dz. U. z 2006 r. Nr 103, poz. 705

elektromagnetycznego, przekraczające dopuszczalne normy. Do oceny stopnia zanieczyszczenia powietrza, w Nałęczowie posłużono się wynikami pomiarów przeprowadzonych przez WSSE w Lublinie. Pomiar obejmował określenie stężeń benzenu, dwutlenku azotu, dwutlenku siarki i pyłu zawieszonego w powietrzu. Na ich podstawie stwierdzono, że na obszarach ochrony uzdrowiskowej w latach 2003 – 2007 nie zostały przekroczone dopuszczalne poziomy benzenu, dwutlenku azotu, dwutlenku siarki, ołowiu, azotu i tlenku węgla w powietrzu. Niekorzystnie natomiast, przedstawia się zagadnienie pyłu zawieszonego w powietrzu. Występują znaczne przekroczenia stanowiące 300% maksymalnego stężenia 24 -godzinnego pyłu zawieszonego w powietrzu. Wprawdzie nie pojawiają się zbyt często i nie osiągają rocznej normy występowania, to jednak stanowią potencjalne zagrożenie dla lecznictwa uzdrowiskowego. Ponadto występowały podwyższone wartości poziomów hałasu stwierdzone w strefie „A” ochrony uzdrowiskowej, przekraczając o 25 dB poziom dopuszczalny.

W uzasadnieniu decyzji Minister Zdrowia stwierdził, że z uwagi na występujące przekroczenia norm w ww. zakresie, należy przeprowadzić działania w zakresie:

- przebudowy układu komunikacyjnego w celu wyłączenia z ruchu samochodowego części ulic znajdujących się w strefie „A” ochrony uzdrowiskowej,
- ograniczenia emisji akustycznej pochodzącej głównie z komunikacji samochodowej,
- ograniczenia ruchu pojazdów szczególnie uciążliwych, głównie ciężarowych,
- systematycznych pomiarów klimatu akustycznego,
- stałego monitoringu stanu sanitarnego powietrza.

W okresie od dnia uzyskania decyzji Ministra Zdrowia do zakończenia kontroli NIK, w uzdrowisku nie prowadzono pomiarów jakości powietrza i natężenia hałasu.

(dowód: akta kontroli str. 7-67)

1.2. Statut uzdrowiska Nałęczów przyjęto uchwałą Rady Miejskiej⁵, po uzyskaniu opinii Komisji Uzdrowiskowej i terminowo przedłożono ministrowi właściwemu do spraw zdrowia. Zmian w statucie dokonano w dniu 25 listopada 2011 r., uchwałą Rady Miejskiej⁶ po uzyskaniu opinii Komisji Uzdrowiskowej, dostosowując statut uzdrowiska do obowiązujących przepisów.

Statut uzdrowiska spełniał wymogi określone w art. 41 ust. 2 i 2a ustawy o lecznictwie uzdrowiskowym w zakresie m.in. określenia: powierzchni obszaru uzdrowiska wraz z opisem stref ochrony uzdrowiskowej, przepisów mających na celu ochronę funkcji leczniczej w uzdrowisku, opis właściwości naturalnych surowców leczniczych występujących na terenie uzdrowiska i właściwości leczniczych klimatu, część graficzną określającą strefy ochrony uzdrowiskowej, obejmującą mapy strefy "A" ochrony uzdrowiskowej w skali 1:5 000 z zaznaczonymi ulicami, terenami zieleni, zakładami lecznictwa uzdrowiskowego i urządzeniami lecznictwa uzdrowiskowego, mapy strefy "B" ochrony uzdrowiskowej w skali 1:20 000 oraz mapy strefy "C" ochrony uzdrowiskowej w skali 1:20 000. Statut uzdrowiska zawierał także wykaz zakładów i urządzeń lecznictwa uzdrowiskowego oraz kierunków leczniczych ustalonych przez Ministra Zdrowia.

W obrębie strefy „A” obszaru uzdrowiska Nałęczów funkcjonowało pięć zakładów lecznictwa uzdrowiskowego: Niepubliczny Zespół Opieki Zdrowotnej „Uzdrowisko Nałęczów, Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej - Sanatorium Związku Nauczycielstwa Polskiego, Kolejowy Szpital Uzdrowiskowy, Sanatorium „Ciche Wąwozy” oraz Sanatorium „Rolnik”. Wszystkie zakłady prowadziły działalność leczniczą i rehabilitacyjną (leczniczą w zakresie chorób kardiologicznych, układu krążenia i

⁵ Nr XXV/167/2009 z dnia 27 marca 2009 r.

⁶ Nr X/100/2011 z dnia 25 listopada.2011 r.

nadciśnienia). Ponadto zakłady prowadziły działalność profilaktyczną, zapobiegającą chorobom i sprzyjającą zachowaniu zdrowia.

(dowód: akta kontroli str. 68-78)

Burmistrz Miasta poinformował, że *Nałęczów jest jedynym w Polsce uzdrowiskiem jednoprofilowym, stąd kierunki leczenia zamykają się w tym profilu.*

(dowód: akta kontroli str. 302)

1.3. Po wejściu w życie zmiany do ustawy o lecznictwie uzdrowiskowym, uzdrowiskach i obszarach ochrony uzdrowiskowej oraz o gminach uzdrowiskowych, wprowadzonej ustawą z dnia 4 marca 2011 r.⁷, w Gminie Nałęczów nie dokonywano zmian granic administracyjnych obszaru uzdrowiska.

(dowód: akta kontroli str. 115-116)

1.4. Operat uzdrowiskowy został opracowany w listopadzie 2008 r. Według operatu, uzdrowisko Nałęczów spełnia następujące warunki: posiada udokumentowane złoża naturalnych surowców - swoistych, żelazistych wód leczniczych, posiada klimat o właściwościach leczniczych, zakłady i urządzenia lecznictwa uzdrowiskowego oraz infrastrukturę techniczną w zakresie gospodarki wodno-ściekowej, energetyki, transportu zbiorowego, a także prowadzi właściwą gospodarkę odpadami. Gmina Nałęczów zgodnie z obowiązkiem wynikającym z art. 59 ust. 2 ustawy o lecznictwie uzdrowiskowym, przedłożyła Ministrowi Zdrowia operat uzdrowiskowy (pismem z dnia 18 listopada 2008 r.).

(dowód: akta kontroli str. 79-91)

1.5. Po wejściu w życie ustawy o lecznictwie uzdrowiskowym (2.10.2005 r.), na obszarze Gminy Nałęczów nie wystąpiły zmiany granic stref ochronnych, kierunków leczniczych, przeciwwskazań do leczenia w uzdrowisku ani zmiany liczby zakładów lecznictwa uzdrowiskowego. W związku z powyższym gmina nie sporządzała uzupełnienia operatu uzdrowiskowego.

(dowód: akta kontroli str. 115)

1.6. Zgodnie z art. 39 ust. 4 pkt 11 ustawy o lecznictwie uzdrowiskowym, w trakcie ubiegania się w 2008 r. o potwierdzenie możliwości prowadzenia lecznictwa uzdrowiskowego, Gmina Nałęczów przedstawiła Ministrowi Zdrowia (w operacie uzdrowiskowym i załącznikach do operatu):

- ocenę jakości powietrza (w świadectwie potwierdzającym właściwości lecznicze klimatu z 14 sierpnia 2008 r. oraz w operacie uzdrowiskowym z listopada 2008 r.) – w odniesieniu do dopuszczalnych poziomów pięciu substancji określonych dla obszarów ochrony uzdrowiskowej w załączniku nr 2 do rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 6 czerwca 2002 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów niektórych substancji w powietrzu, alarmowych poziomów niektórych substancji w powietrzu oraz marginesów tolerancji dla dopuszczalnych poziomów niektórych substancji⁸, tj. benzenu, dwutlenku azotu, dwutlenku siarki, ołowiu i tlenku węgla. Na obszarach ochrony uzdrowiskowej, nie zostały przekroczone dopuszczalne poziomy ww. substancji. Niekorzystnie przedstawiało się zagadnienie pyłu zawieszonego w powietrzu – nastąpiło przekroczenie wartości dopuszczalnej 24-godzinnej. Zgodnie z załącznikiem nr 1 do ww. rozporządzenia, dopuszczalna częstość przekroczeń stężeń 24-godzinnych dla pyłu zawieszonego PM10 w roku kalendarzowym wynosi 35 razy. W Nałęczowie ilość przekroczeń w roku 2006

⁷ Dz. U. Nr 73, poz. 390 ze zm.

⁸ Dz. U. Nr 87, poz. 796.

wyniosła cztery (w poprzednich latach, tj. w 2003 r. - jeden raz). W załącznikach do operatu uzdrowiskowego zalecono m.in. stały monitoring stanu sanitarnego powietrza;

- ocenę poziomu natężenia hałasu (na podstawie operatu uzdrowiskowego i załączników do operatu), który w strefie ochrony uzdrowiskowej „A” przekraczał dopuszczalne normy w ciągu dnia średnio o 20-25 dB. Według autorów operatu uzdrowiskowego, przyczynami przekroczeń dopuszczalnych norm hałasu było duże natężenie ruchu pojazdów oraz zły stan nawierzchni dróg. W załącznikach do operatu zalecono m.in. poprawę stanu technicznego dróg, tj. przebudowę układu komunikacyjnego w celu wyłączenia z ruchu samochodowego części ulic w strefie „A”, ograniczenie emisji akustycznej pochodzącej głównie z komunikacji samochodowej oraz systematyczny pomiar klimatu akustycznego;
- ocenę natężenia pól elektromagnetycznych (w świadectwie potwierdzającym właściwości lecznicze klimatu z 14.08.2008 r.). Ze względu na brak aktualnych informacji o natężeniu pola elektromagnetycznego w strefie „A” uzdrowiska, w celu określenia jego wpływu na zdrowie, należy przeprowadzić odpowiednie pomiary. Dwa pomiary pola elektromagnetycznego wykonano 13.11.2000 r. i 2.07.2002 r. dla stacji bazowych przy ulicy Spacerowej 66. W obu przypadkach wykazały one, że dopuszczalne wartości gęstości strumienia mocy mikrofalowej w miejscach dostępnych dla ludzi, nie przekraczają dopuszczalnych norm (są mniejsze od 0,1 W/m²), a w związku z tym stacje bazowe nie stanowiły zagrożenia dla zdrowia ludzi. W latach 2003 – 2007 nie lokalizowano w obszarze uzdrowiskowym innych urządzeń, maszyn lub innych instalacji, które mogłyby być źródłem pola elektromagnetycznego.

(dowód: akta kontroli str. 15-24, 30-99)

1.7. W latach 2014-2016 (do czasu zakończenia kontroli), Gmina Nałęczów nie prowadziła monitoringu stanu środowiska, nie zlecano też badań dotyczących stanu środowiska w uzdrowisku Nałęczów. Gmina nie posiadała informacji na temat ewentualnych zmian stanu środowiska na terenie stref uzdrowiskowych. Podejmowano natomiast działania mające na celu poprawę stanu środowiska na obszarach uzdrowiskowych, które zostały opisane w pkt 1.9. wystąpienia pokontrolnego.

Z raportu WIOŚ o stanie środowiska województwa lubelskiego w 2014 r. w zakresie monitoringu jakości powietrza⁹ na obszarze województwa (w tym powiatu puławskiego) wynika, że na stanowisku pomiarowym zlokalizowanym w Puławach przy ul. Skowieszyńskiej, odnotowano przekroczenie dopuszczalnego stężenia 24-godzinnego pyłu zawieszonego PM10 wynoszącego 50 µg/m³ oraz przekroczenia poziomu docelowego benzo/a/pirenu. Ponadnormatywne 24-godzinne stężenia pyłu PM10 występowały wyłącznie w sezonie grzewczym. Do dnia zakończenia kontroli, WIOŚ nie udostępnił raportu o stanie środowiska województwa lubelskiego w 2015 r.

(dowód: akta kontroli str. 196-197)

1.8. Stałe komisje uzdrowiskowe Rady Miejskiej powoływano każdorazowo po wyborach samorządowych. Uchwałą Nr II/7/10 RM z dnia 14 grudnia 2010 r. powołano komisję uzdrowiskową w sześciuosobowym składzie. Członkami komisji byli wyłącznie radni Gminy Nałęczów. Natomiast uchwałą Nr II/7/14 RM z dnia 8 grudnia 2014 r. powołano komisję uzdrowiskową w siedmiuosobowym składzie. Członkami komisji byli

⁹ Ocena jakości powietrza – to pomiary oraz obliczenia rozpowszechniania się zanieczyszczeń w powietrzu wykonywane w oparciu o inwentaryzację emisji ze źródeł punktowych (instalacje przemysłowe), powierzchniowych (indywidualne ogrzewanie mieszkań) oraz liniowych (transport samochodowy). Metody obliczeniowe (tzw. Modelowanie) dostarczają informacji o przestrzennych rozkładach stężeń substancji w powietrzu, zwłaszcza tam, gdzie brak jest danych pomiarowych.

również radni Gminy Nałęczów. Komisji powierzono realizację zadań określonych w art. 47 ust. 2 ustawy o lecznictwie uzdrowiskowym, m.in. w zakresie opiniowania: projektów operatu uzdrowiskowego i statutu uzdrowiska, projektów miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego (dalej: mpzp), obejmujących tereny wchodzące w skład stref ochrony uzdrowiskowej oraz gminnych programów ochrony środowiska. Komisja corocznie ustalała plan pracy na dany rok, w którym określała zakres działań. Podejmowane przez komisję działania były zgodne z kierunkami inwestycyjnymi miasta, dotyczącymi obszaru uzdrowiska Nałęczów. W latach 2014 – 2016 (do 14 kwietnia) komisja odbyła 13 posiedzeń, na których m.in. przygotowano wnioski do Burmistrza Miasta o podjęcie działań w zakresie ochrony środowiska (czystości wód, zmniejszenia poziomu hałasu – budowy obwodnicy dla Nałęczowa), zapoznano się z planami rewitalizacji Parku Zdrojowego, zaopiniowane zostały uchwały w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

(dowód: akta kontroli str. 100-101, 178-180, 185-194)

1.9. Z wykazu inwestycji zrealizowanych przez Gminę Nałęczów w latach 2007 – 2016 wynika, że do dnia zakończenia kontroli, zrealizowano sześć zadań związanych z zachowaniem funkcji leczniczych uzdrowiska Nałęczów na łączną kwotę 34.927.611 zł. Zrealizowane zadania to:

- modernizacja i rozbudowa miejskiej oczyszczalni ścieków w Nałęczowie;
- rewitalizacja zdegradowanych obszarów centrum Nałęczowa;
- poprawa gospodarki wodno-ściekowej w Gminie Nałęczów poprzez remont ujęcia wody i pompowni ścieków w Piotrowicach;
- budowa zbiorczej sieci kanalizacji sanitarnej w uzdrowisku Nałęczów;
- zakup środków transportu na potrzeby systemu zbiórki i wywozu odpadów komunalnych w Gminie Nałęczów;
- budowa parkingu samochodowego typu zielonego w Nałęczowie.

Ponadto zaplanowano realizację budowy zintegrowanego węzła przesiadkowego Nałęczów oraz odnowę zabytkowego Parku Zdrojowego w Nałęczowie w latach 2017 – 2019.

(dowód: akta kontroli str. 181-184)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie, stwierdzono nieprawidłowość polegającą na nieprzeprowadzaniu przez Gminę Nałęczów, stałego monitoringu stanu sanitarnego powietrza oraz systematycznych pomiarów klimatu akustycznego, pomimo zaleceń określonych w decyzji Nr 16, którą Minister Zdrowia potwierdził możliwość prowadzenia lecznictwa uzdrowiskowego na obszarze uznanym za uzdrowisko Nałęczów.

W złożonych wyjaśnieniach Burmistrz podał, że *od momentu uzyskania decyzji Ministra Zdrowia z dnia 06.01.2009 r. nie zlecał pomiarów jakości powietrza oraz klimatu akustycznego. W 2015 r. na terenie uzdrowiska zostały przeprowadzone przez WIOŚ w Lublinie długookresowe badania poziomu hałasu. Dane z przeprowadzonych badań zostaną zamieszczone w raporcie o stanie środowiska województwa lubelskiego w 2015 r., który na chwilę obecną nie jest udostępniony przez WIOŚ. Jednocześnie Ministerstwo Zdrowia w piśmie znak: OZU.533.55.2016 z dnia 04.04.2016 r., skierowanym do Prezesa Stowarzyszenia Gmin Uzdrowiskowych poinformowało o stanowisku Ministerstwa Środowiska, zgodnie, z którym „sprzeciwia się prowadzeniu indywidualnych pomiarów zanieczyszczeń powietrza w uzdrowiskach przez gminy, argumentując to obawami, że pomiary byłyby prowadzone w sposób niezgodny z wymaganiami norm i przepisów, a oceny dokonywane przez władze uzdrowisk różniłyby się od pomiarów i oceny wykonywanej przez WIOŚ”.* Ponadto Burmistrz

podał, że: na terenie Parku Zdrojowego, położonego w strefie „A” uzdrowskiej ograniczono ruch pojazdów do niezbędnego minimum. Zezwolenia na wjazd otrzymują tylko pojazdy z zaopatrzeniem, należące do podmiotów prowadzących działalność na terenie parku w ograniczonych godzinach. Na drodze gminnej (ul. Graniczna w Nałęczowie) wprowadzono zakaz poruszania się pojazdów o rzeczywistej masie całkowitej przekraczającej 8 t. Działanie to znacząco ograniczyło ruch ciężkich pojazdów wjeżdżających do centrum Nałęczowa od Lublina.

Na ul. Harcerskiej przebiegającej przez strefy uzdrowskie „A” i „B” wykonano nawierzchnię asfaltową zamiast płyt betonowych, co znacząco zmniejszyło hałas przejeżdżających pojazdów (2015 r.), wykonano nową nawierzchnię jezdni drogi wojewódzkiej (nr 830) przebiegającej przez strefę „A” i „B” uzdrowską - nowa nawierzchnia wpłynęła na zmniejszenie hałasu przejeżdżających pojazdów (2013 r.). Przebudowie uległa także droga wojewódzka (nr 826) przebiegająca przez strefy uzdrowskie „B” i „C” (2011 r.), podejmowano szereg działań informacyjnych mających na celu zwrócenie uwagi na konieczność budowy obwodnicy Nałęczowa. W roku 2014 udzielono pomocy finansowej (65 000 zł.) Zarządowi Dróg Wojewódzkich w Lublinie na opracowanie dokumentacji środowiskowej dotyczącej budowy obwodnicy Nałęczowa.

(dowód: akta kontroli str. 15-24, 297)

Ocena cząstkowa

Gmina nie przeprowadzała, zaleconych przez Ministra Zdrowia, pomiarów jakości powietrza i klimatu akustycznego. Pomimo stwierdzonej w operacie uzdrowskim podwyższonej zawartości pyłów w powietrzu oraz podwyższonego poziomu hałasu w obszarze uzdrowskiego, Gmina uzyskała potwierdzenie możliwości prowadzenia lecznictwa uzdrowskiego.

2. Przestrzeganie w strefach ochrony uzdrowskiej, zakazów określonych w art. 38a ustawy o lecznictwie uzdrowskim

Opis stanu faktycznego

2.1. Zgodnie z art. 38 ustawy o lecznictwie uzdrowskim na obszarze uzdrowskiego wydzielono trzy strefy ochrony uzdrowskiej:

- strefa „A” o powierzchni 133,9 ha, obejmująca wyłącznie obszar na którym zlokalizowane są zakłady i urządzenia lecznictwa uzdrowskiego oraz tereny zielone o istotnym znaczeniu dla lecznictwa uzdrowskiego;
- strefa „B” o powierzchni 962,7 ha, w której znajdują się istotne dla obsługi kuracjuszy i mieszkańców miasta funkcje: usług kultury, oświaty i sportu, administracji, zdrowia, bezpieczeństwa publicznego, usługi hotelowe, gastronomii i handlu;
- strefa „C” o powierzchni 1.292,4 ha, której granice są tożsame z granicami obszaru uzdrowskiego Nałęczów¹⁰.

(dowód: akta kontroli str. 68-99)

Zgodnie z art. 38 b ustawy o lecznictwie uzdrowskim Rada Miasta uchwaliła mppz obejmujący:

- obszar III – Centrum Nałęczowa – uchwała Nr XXXIII/188/98 Rady Miejskiej z dnia 16 czerwca 1998 r.¹¹,
- obszar – Park Zdrojowy w Nałęczowie – uchwała Nr XXXI/170/98 Rady Miejskiej z dnia 17 kwietnia 1998 r.¹² (zmieniony uchwałą Nr XXXVII/294/2002 Rady Miejskiej

¹⁰ Granice stref zostały opisane w uchwale Nr XXVI/167/2009 Rady Miejskiej w Nałęczowie z dnia 27 marca 2009 r. (Dz. Urz. Woj. Lubelskiego Nr 94, poz. 2208), zmienionej uchwałami Nr XXXVIII/257/10 Rady Miejskiej z dnia 30 kwietnia 2010 r. (Dz. Urz. Woj. Lubelskiego Nr 82, poz. 1529) i Nr X/100/11 z dnia 25 listopada 2011 r. (Dz. Urz. Woj. Lubelskiego poz. 1079).

¹¹ Dz. Urz. Woj. Lubelskiego Nr 14, poz. 233.

¹² Dz. Urz. Woj. Lubelskiego Nr 10, poz. 157.

z dnia 10 października 2002 r.¹³) oraz uchwała Nr XXXIX/287/10 Rady Miejskiej z dnia 17 czerwca 2010 r.¹⁴.

Planu takiego nie uchwalono dla obszaru strefy „A” położonego na północ od drogi wojewódzkiej nr 830, części obszaru Parku Zdrojowego, obszaru zlokalizowanego przy ulicy Harcerskiej oraz obszaru strefy „A” położonego po wschodniej części ulicy Powstańców 1863 roku, co stanowiło ok. 90% (120,5 ha) strefy „A”.

(dowód: akta kontroli str. 15-24, 115-118, 198-199)

2.2. W wyniku analizy ewidencji podatników podatku od nieruchomości prowadzonej w Urzędzie¹⁵ stwierdzono, że w strefach „A” i „B” ochrony uzdrowiskowej przestrzegano zakazów określonych w art. 38a ust. 1 pkt 1 lit. d ustawy o lecznictwie uzdrowiskowym.

(dowód: akta kontroli str. 200-202, 287)

Badanie próby 20 decyzji o warunkach zabudowy, wydanych przez Burmistrza w latach 2012-2015 wykazało, iż inwestycje objęte tymi decyzjami spełniały kryteria zabudowy określone w art. 38a ustawy o lecznictwie uzdrowiskowym.

(dowód: akta kontroli str. 203-206)

W toku oględzin obszaru strefy „A” ochrony uzdrowiskowej, dla której opracowano mpzp, nie stwierdzono obiektów handlowych o powierzchni użytkowej przekraczającej 400 m².

(dowód: akta kontroli str. 207-214)

W latach 2012-2015 Burmistrz Nałęczowa wydał 33 decyzje ustalające lokalizację inwestycji celu publicznego, z których dwie dotyczyły lokalizacji inwestycji w strefie „A” ochrony uzdrowiskowej, 16 w strefie „B”, pięć w strefie „C”, natomiast 10 decyzji ustalało lokalizację inwestycji poza obszarem ochrony uzdrowiskowej. W wydanych decyzjach Burmistrz przestrzegał zakazów zawartych w art. 38a ustawy o lecznictwie uzdrowiskowym¹⁶. Decyzje ustalające lokalizację inwestycji celu publicznego nie dotyczyły lokalizacji stacji bazowych telefonii komórkowej.

Objęte badaniem decyzje o warunkach zabudowy oraz decyzje ustalające lokalizację inwestycji celu publicznego zostały uzgodnione z Ministrem Zdrowia z zastrzeżeniem, iż jedną decyzję¹⁷ uznano za uzgodnioną w trybie art. 53 ust. 5 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym¹⁸, gdyż organ uzgadniający nie zajął stanowiska w terminie dwóch tygodni od dnia doręczenia wystąpienia o uzgodnienie.

(dowód: akta kontroli str. 203-206, 215-216, 254-272)

Na obszarze uzdrowiska Nałęczów zlokalizowane były dwie stacje bazowe telefonii komórkowej, przy ul. Spacerowej 66 oraz ul. Spółdzielczej 4. W toku kontroli NIK Starosta Puławski poinformował, że w latach 2012-2015 dla obszaru uzdrowiska Nałęczów nie wydał żadnego pozwolenia na budowę inwestycji typu stacje bazowe telefonii komórkowej, których emisja mogłaby negatywnie oddziaływać na środowisko. W okresie tym do Starosty Puławskiego wpłynęło jedno zgłoszenie instalacji antenowej konstrukcji wsporczej (w trybie przepisów Prawa budowlanego) oraz dziewięć zgłoszeń instalacji mogących negatywnie oddziaływać na środowisko. Jednocześnie Starosta poinformował, że w *dniu 03.10.2012 r. (...) Sp. z o.o. dokonała zgłoszenia w sprawie*

¹³ Dz. Urz. Woj. Lubelskiego Nr 144, poz. 3165.

¹⁴ Dz. Urz. Woj. Lubelskiego Nr 89, poz. 1637.

¹⁵ Ewidencja prowadzona w programie finansowo-księgowym MIKROBIT wersja 7.0.2.5.

¹⁶ 25 decyzji dotyczyło budowy lub przebudowy sieci wodociągowej, kanalizacyjnej, gazowej lub energetycznej. Trzy decyzje dotyczyły budowy chodnika, dwie dotyczyły budowy lub przebudowy dróg gminnych oraz po jednej decyzji dotyczącej: budowy oświetlenia drogowego, przebudowy mostu oraz rozbudowy i częściowej nadbudowy budynku ochotniczej straży pożarnej.

¹⁷ Decyzja Burmistrza Nałęczowa Nr PP.6733.6.2014 z dnia 28 sierpnia 2014 r.

¹⁸ Dz. U. z 2016 r., poz. 778.

zainstalowania antenowych konstrukcji wsporczych i instalacji radiokomunikacyjnych (maszt o wysokości 6 m) na obiekcie budowlanym jakim jest zbiornik ujęcia wody przy ul. Spacerowej w Nałęczowie. Zgłoszenie zawierało graficzne przedstawienie lokalizacji osi głównych promieniowania wiązek anten sektorowych w rzucie poziomym i pionowym oraz zestawienie przedstawiające wyniki obliczeń odległości pomiędzy osią główną wiązki promieniowania anten sektorowych, a miejscami dostępnymi dla ludzi, także dla najbardziej niekorzystnych pochyleń (zakresu). Zestawienie to zawiera dane dotyczące zarówno pojedynczych anten, jak i dla zrównoważonej mocy promieniowania izotopowego oraz informacje dotyczące zgodności z obowiązującymi przepisami (...).

(dowód: akta kontroli str. 221-253, 304-308)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono nieprawidłowość, polegającą na nieopracowaniu mpzp dla obszaru opisanego w pkt 2.1 wystąpienia pokontrolnego, stanowiącego ok. 90% powierzchni strefy „A” ochrony uzdrowskiej. W złożonych wyjaśnienia Burmistrz poinformował, że: *w dacie sporządzania operatu uzdrowskiego i nowego statutu uzdrowska Nałęczów (Uchwała Nr XXV/167/2009), obowiązywało Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Nałęczów przyjęte Uchwałą Nr XXVII/296/2002 Rady Miejskiej w Nałęczowie z dnia 10.10.2002 r. które było opracowane na podstawie ustawy z dnia 7 lipca 1994r. o zagospodarowaniu przestrzennym. Ponieważ zmieniło się szereg ustaw, m.in. takich jak: ustawa o ochronie przyrody, o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, o lecznictwie uzdrowskim oraz w szczególności nowa ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, zaistniała konieczność opracowania dla obszaru całej Gminy Nałęczów nowego Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Nałęczów (Uchwała Nr XXIII/201/13 Rady Miejskiej w Nałęczowie z dnia 13 czerwca 2013 r.). W następnym roku po zakończeniu prac nad Studium zostały podjęte uchwały o przystąpieniu do opracowania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. (...) Przewidywany termin zakończenia prac nad planami dla Obszaru III Nałęczów i Obszaru IV Nałęczów-Bochothnica to 22.09.2016 r., zaś dla Obszaru I Nałęczów i Obszaru II Nałęczów to 30.06.2017 r.(...) Plany te pokrywają w całości obszar strefy A ochrony uzdrowskiej.*

(dowód: akta kontroli str. 15-24, 115-118, 198-199)

Ocena cząstkowa

W uzdrowsku Nałęczów prawidłowo wydzielono strefy ochrony uzdrowskiej oraz przestrzegano przeanalizowanych zakazów zabudowy dla tych stref. Nie opracowano natomiast mpzp dla większości obszaru strefy „A” ochrony uzdrowskiej.

3. Realizacja przez gminę uzdrowską zadań własnych, związanych z zachowaniem funkcji leczniczych uzdrowska

Opis stanu
faktycznego

3.1. Stawki opłaty uzdrowskiej, terminy płatności oraz sposób jej poboru, ustalano stosownymi uchwałami Rady Miejskiej. Uchwałą Nr X/93/2011 z dnia 25 listopada 2011 r. ustalono opłatę uzdrowską w wysokości 3,50 zł dziennie od osób fizycznych przebywających dłużej niż dobę w celach zdrowotnych, turystycznych, wypoczynkowych lub szkoleniowych na terenie Nałęczowa. W § 2 uchwały zapisano, że pobór opłaty uzdrowskiej odbywa się w drodze inkasa, a inkasentami opłaty są właściciele, zarządcy, dyrektorzy, kierownicy domów wypoczynkowych i wczasowych, sanatoriów, pensjonatów, hoteli bądź wskazani przez nich pracownicy tych jednostek oraz osoby fizyczne wynajmujące pokoje gościnne. Poboru opłaty dokonuje się łącznie z wykonywaniem czynności meldunkowych. W § 3 uchwały ustalono, że za pobór opłaty uzdrowskiej przysługuje inkasentowi wynagrodzenie w wysokości 10% sumy

zainkasowanej kwoty, a rozliczenie z pobranej opłaty następuje do dnia 20 następnego miesiąca z opłat zebranych w miesiącu poprzednim. Również w tej samej wysokości (3,50 zł dziennie), ustalono opłatę uzdrowską wprowadzoną uchwałą Nr XII/83/15 Rady Miejskiej z dnia 19 listopada 2015 r.¹⁹. Stawki opłaty nie przekraczały górnych granic stawek kwotowych określonych przez Ministra Finansów, tj. kwoty 4,30 zł²⁰ w 2014 r. i kwoty 4,32 zł²¹ w 2015 r., co stanowiło ok. 81% stawek maksymalnych. Niezmienione stawki opłaty uzdrowskiej w wysokości 3,50 zł, obowiązują od 2012 r. (uchwała Rady Miejskiej z dnia 25.11.2011 r.).

(dowód: akta kontroli str. 102-104)

W badanym okresie wszystkie opłaty uzdrowskie pobrane przez gminę były należne. Zgodnie z art. 17 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych²², opłaty uzdrowskiej nie pobiera się od osób przebywających w szpitalach. W okresie objętym kontrolą, Szpital Uzdrowski Kardiologiczny i Kolejowy Szpital Uzdrowski nie były ujęte w wykazie inkasentów.

(dowód: akta kontroli str.109)

Na podstawie umów zleceń zawartych w 2007 r. pomiędzy UM (zleceniodawcą) i poszczególnymi sanatoriami oraz osobami fizycznymi prowadzącymi działalność gospodarczą (zleceniobiorcy), Urząd zobowiązał inkasentów do pobierania za pokwitowaniem opłaty uzdrowskiej, według stawki obowiązującej w dniu jej pobierania.

W przypadku poboru opłaty przez osoby prawne, inkasenci wpłacali przelewem zainkasowaną opłatę w terminie do 20 dnia miesiąca włącznie z tytułu opłat pobranych w miesiącu poprzednim na rachunek bankowy Urzędu. Do UM przekazywane były imienne zestawienia osób, od których pobrano opłatę uzdrowską z podaniem nr dokumentu, daty wystawienia, imienia i nazwiska oraz adresu osoby od której pobrano opłatę, a także okresu pobytu kuracjusza i kwoty pobranej opłaty.

W przypadku poboru opłaty przez osoby fizyczne prowadzące działalność polegającą na wynajmie pokoi, inkasenci rozliczali opłatę uzdrowską w kasie Urzędu. Kasjer dokonywał podliczenia zainkasowanych kwot w kwitariuszu opłaty uzdrowskiej i sprawdzał zapisy w kwitariuszu pod względem formalnym i rachunkowym. Tak ustaloną kwotę zebranej opłaty inkasent wpłacał w kasie Urzędu. Zleceniodawca za wykonanie zlecenia, zapewnił zleceniobiorcom wynagrodzenie w wysokości 10% od zainkasowanej kwoty.

W badanym okresie w Nałęczowie funkcjonowało 22 inkasentów pobierających opłatę w obiektach całorocznych i 30 w obiektach sezonowych. Badanie sposobu realizacji dwóch umów (jednej zawartej z osobą prawną i jednej z osobą fizyczną) wykazało, że inkasenci wywiązywali się z warunków określonych w umowach.

W kwestii adekwatności liczby inkasentów (osób fizycznych), do liczby podmiotów prowadzących działalność polegającą na wynajmie pokoi, Burmistrz przedstawił następujące stanowisko: *w przypadku prowadzenia przez osoby fizyczne działalności w formie wynajmu pokoi osoba taka zobowiązania jest zgłosić tego typu działalność do organu podatkowego na formularzu informacji podatkowej dotyczącej podatku od nieruchomości. Takiej osobie wówczas wydawane są kwitariusze przychodowe, celem pobierania opłaty uzdrowskiej. Ze względu na charakter miejscowości, część osób prowadzi sezonowy wynajem, nie zgłaszając tego typu działalności ani do właściwego Urzędu Skarbowego, a tym bardziej tu. Urzędu Miejskiego. Skuteczna*

¹⁹ Bez zmian pozostał pobór opłaty uzdrowskiej w drodze inkasa.

²⁰ Obwieszczenie Ministra Finansów z dnia 7 sierpnia 2013 r. w sprawie górnych stawek kwotowych podatków i opłat lokalnych w 2014 r. (M.P. z 2013 r., poz. 724).

²¹ Obwieszczenie Ministra Finansów z dnia 7 sierpnia 2014 r. w sprawie górnych stawek kwotowych podatków i opłat lokalnych w 2015 r. (M.P. z 2014 r., poz. 718).

²² Dz. U. z 2016 r. poz. 716.

kontrola tego typu zachowań jest trudna i mało efektywna. Sytuację tą znacznie pogorszył fakt, że z **dniem 1 stycznia 2013 r. zaczęły obowiązywać zmiany wprowadzone ustawą z dnia 7 grudnia 2012 r. o zmianie ustawy o ewidencji ludności i dowodach osobistych**. Na mocy tych przepisów ustawodawca zrezygnował z obowiązku meldunkowego wczasowiczów i turystów. Taka sytuacja utrudnia i praktycznie uniemożliwia, kontrolę nad pobieraniem opłaty uzdrowskiej, gdyż organ podatkowy utracił możliwość rzetelnej weryfikacji wypełniania obowiązków nałożonych na inkasentów uchwałą Rady. **Ani kodeks karny skarbowy ani ordynacja podatkowa nie przewidują odpowiedzialności inkasenta za niepobranie opłaty. Na podstawie przepisów tych ustaw inkasent ponosi odpowiedzialność, ale za opłatę pobraną i nieprzekazaną organowi podatkowemu, a ponadto za brak wskazania osoby upoważnionej do pobierania podatku. Oznacza to, iż w sytuacji niepobrania opłaty uzdrowskiej osoba świadcząca usługi w zakresie zakwaterowania nie musi się obawiać, iż spowoduje to względem niej sankcje natury karnoprawnej.** Weryfikacja osób fizycznych prowadzących wynajem pokoi odbywa się na podstawie danych podatkowych i wezwań wysyłanych z urzędu do osób prowadzących tego typu działalność.

(dowód: akta kontroli str. 105-112, 302)

Ustalono, że w okresie objętym kontrolą, organ podatkowy gminy nie przeprowadzał u inkasentów kontroli poboru opłaty uzdrowskiej.

W złożonych wyjaśnieniach Burmistrz podał, że w *Urzędzie Miejskim w Nałęczowie dokonywana jest kontrola opłaty przekazanej na rachunek bankowy poprzez jej sprawdzenie z kwotą wynikającą z przesłanych imiennych list, a także sprawdzana jest terminowość rozliczenia. W przypadku nieterminowych wpłat inkasa, wystawiana jest przez organ podatkowy decyzja określająca odpowiedzialność podatkową inkasenta i ustalana jest wysokość pobranej i niewpłaconej w ustalonym terminie opłaty wraz z należnymi odsetkami.*

W okresie objętym kontrolą, Burmistrz wydał cztery decyzje odsetkowe na łączną kwotę 671 zł (w 2014 r.). Odsetki wykسیęgowano z wpływów z tytułu opłaty uzdrowskiej.

(dowód: akta kontroli str. 195-197)

Dochody z tytułu opłaty uzdrowskiej ujmowano na koncie 130 – rachunek bieżący jednostki, wpływy z opłaty uzdrowskiej: dział 756 rozdział 75616 paragraf 0390. Na podstawie analizy zapisów na koncie ustalono, że w 2012 r. osiągnięto dochody w kwocie 974.072,69 zł, w 2013 r. w kwocie 1.019.874,90 zł, w 2014 r. w kwocie 1.036.612,80 zł, natomiast w 2015 r. w kwocie 1.014.103,05 zł. Uzyskane dochody z opłaty uzdrowskiej, zostały prawidłowo ujęte w ewidencji księgowej (bez odsetek pobranych od inkasentów) i wykazane w sprawozdaniach budżetowych Rb-27S za lata 2012, 2013, 2014 i 2015.

(dowód: akta kontroli str. 119-171, 177)

3.2. Gmina Nałęczów na każdy rok w okresie objętym kontrolą, występowała do Wojewody Lubelskiego z wnioskami o udzielenie dotacji z budżetu państwa, na realizację zadań własnych związanych z zachowaniem funkcji leczniczych uzdrowska Nałęczów. Wniosek o dotację na 2014 r. w kwocie 974.071 zł, gmina złożyła do Wojewody pismem z dnia 21 marca 2014 r., na 2015 r. w kwocie 1.019.872 zł, pismem z dnia 19 marca 2015 r., natomiast na 2016 r. w kwocie 1.036.612,50 zł, pismem z dnia 17 marca 2016 r.

Kwoty otrzymanej dotacji wyniosły: 974.071 zł w 2014 r. (data wpływu 22.08.2014 r.) i 1.019.872 zł w 2015 r. (data wpływu 21.08.2015 r.)²³. Dotacji na 2016 r. do dnia

²³ Kwoty te były zgodne z dochodami z tytułu opłaty uzdrowskiej wykazanymi w sprawozdaniach budżetowych Rb-27S za rok 2012 i 2013.

zakończenia kontroli gmina nie otrzymała. Dochody z dotacji uzdrowskiej na lata 2014 i 2015 zostały ujęte w planie dochodów²⁴.

(dowód: akta kontroli str. 172-174, 289-290)

Wszystkie wnioski do Wojewody o dotację sporządzono prawidłowo, wyszczególniając w nich m.in.: stawkę opłaty uzdrowskiej, liczbę osobodni za które pobrano opłatę oraz wpływy z opłaty uzdrowskiej ogółem za dany rok kalendarzowy.

Wnioski składano w terminie, a wnioskowane kwoty dotacji – zgodnie z art. 49 ustawy o lecznictwie uzdrowskim, były równe wpływom z tytułu opłaty uzdrowskiej pobranej w roku poprzedzającym rok bazowy. We wniosku o dotację z budżetu państwa na realizację zadań własnych związanych z zachowaniem funkcji leczniczych uzdrowska, skierowanym do Wojewody Lubelskiego w dniu 21 marca 2014 r. brak było pieczęci nagłówkowej organu sporządzającego wniosek.

(dowód: akta kontroli str. 119-126, 175-176)

Otrzymane od Wojewody w latach 2014 – 2015 dotacje na realizację zadań własnych związanych z zachowaniem funkcji leczniczych uzdrowska, rozliczane były na drukach przekazanych Burmistrzowi Miasta przez Lubelski Urząd Wojewódzki w Lublinie. W treści druków wyszczególniono m.in.: kwotę dotacji otrzymanej, kwotę dotacji wykorzystanej, kwotę udziału własnego, szczegółowy opis rzeczowego wykorzystania dotacji oraz kwotę zwrotu dotacji. Rozliczenie wykorzystania dotacji przekazywane przez Gminę Nałęczów do Wojewody Lubelskiego zawierało opis klasyfikacji budżetowej w zakresie dochodów gminy z dotacji, natomiast nie zawierało opisu klasyfikacji budżetowej wydatków sfinansowanych z tej dotacji. Wojewoda Lubelski nie kwestionował tak sporządzonych rozliczeń dotacji.

Gmina Nałęczów w okresie objętym kontrolą, nie zawierała z Wojewodą Lubelskim umowy dotacyjnej.

(dowód: akta kontroli str. 172, 277-284)

3.3. Na zadania związane z zachowaniem funkcji leczniczych uzdrowska Gmina Nałęczów wydatkowała w 2014 r. kwotę 3.544.834,60 zł (w tym: dotacja uzdrowska – 974.071 zł oraz środki własne w kwocie 2.570.763,60 zł, obejmujące dochody z opłaty uzdrowskiej w kwocie 1.036.612,80 zł²⁵). W 2015 r. wydatki te wyniosły 1.324.611,23 zł (w tym: dotacja uzdrowska – 1.019.872 zł, natomiast udział własny w kwocie 304.739,23 zł, stanowił 30% dochodów z opłaty uzdrowskiej). Od stycznia do kwietnia 2016 r. na zachowanie funkcji leczniczych Gmina Nałęczów wydatkowała 1.771.315,64 zł (w tym: 874.852,80 zł – dotacja uzdrowska oraz 896.462,84 zł stanowiły środki własne gminy, obejmujące dochody z opłaty uzdrowskiej w kwocie 338.419,00 zł pobrane w tym okresie). W kwestii wykorzystania 30% środków pochodzących z opłat uzdrowskich na zachowanie funkcji leczniczych uzdrowska Burmistrz w złożonych wyjaśnieniach poinformował, że *poza wymienionymi zadaniami określonymi w szczegółowej informacji o wykorzystaniu dotacji w 2015 r. przesłanej Wojewodzie Lubelskiemu, Gmina Nałęczów w 2015 r. wykonywała zadania związane z realizacją funkcji uzdrowskich (...). Wśród zadań Burmistrz przytoczył wydatki na budowę lub przebudowę dróg gminnych (354 tys. zł), poprawę gospodarki wodno-ściekowej (252 tys. zł), modernizację ujęć wody (110 tys.), czy też dzierżawę terenów pod przystanki komunikacji (41 tys. zł).*

Wydatki Gminy Nałęczów poniesione na zachowanie funkcji leczniczych w latach 2014-2016 (do 30 kwietnia) ujęto w rozdziałach klasyfikacji budżetowej: 60013 – Drogi publiczne wojewódzkie, 60016 – Drogi publiczne gminne, 63003 – Zadania w zakresie

²⁴ Uchwała Nr XXIX/240/13 Rady Miejskiej z dnia 30 grudnia 2013 r. (plan dochodów na 2014 r.) i uchwała Nr V/23/2015 Rady Miejskiej z dnia 26 stycznia 2015 r. (plan dochodów na 2015 r.).

²⁵ Co stanowiło 100% dochodów z opłaty uzdrowskiej.

upowszechniania turystyki, 70005 – Gospodarka gruntami i nieruchomościami, 71004 – Plany zagospodarowania przestrzennego, 71035 – Cmentarze, 75075 – Promocja jednostek samorządu terytorialnego, 90001 – Gospodarka ściekowa i ochrona wód, 90004 – Utrzymanie zieleni w miastach i gminach, 90005 – Ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu, 90015 – Oświetlenie ulic, placów i dróg, 90095 – Pozostała działalność, 92105 – Pozostałe zadania w zakresie kultury oraz 92109 – Domy i ośrodki kultury, świetlice i kluby. Ze środków tych sfinansowano głównie budowę lub przebudowę dróg gminnych oraz chodników, budowę kanalizacji sanitarnej, czy też utrzymanie terenów zielonych Parku Zdrojowego w Nałęczowie.

(dowód: akta kontroli str. 273-276, 303)

Gmina Nałęczów przedstawiła Wojewodzie Lubelskiemu rozliczenie dotacji uzdrowskiej otrzymanej i wykorzystanej w latach 2014 i 2015. Przedłożone rozliczenia były zgodne z wydatkami Gminy poniesionymi na zadania związane z zachowaniem funkcji leczniczych uzdrowiska.

(dowód: akta kontroli str. 277-284, 291-295)

Badanie próby 10 wydatków na łączną kwotę 996.973,13 zł poniesionych przez Gminę w 2014 r. oraz 10 wydatków na łączną kwotę 703.594,64 zł poniesionych w 2015 r. potwierdziło wydatkowanie tych środków na zadania zlokalizowane w granicach uzdrowiska Nałęczów, związane z zachowaniem funkcji leczniczych uzdrowiska. Zbadane wydatki w łącznej kwocie 772.091,17 zł poniesiono na zadania określone w art. 46 pkt 2 ustawy o lecznictwie uzdrowskim, 60.983,84 zł wydatkowano na zadanie zawarte w art. 46 pkt 3 przywołanej ustawy, natomiast kwotą 867.492,76 zł sfinansowano zadania wymienione w art. 46 pkt 4 ustawy o lecznictwie uzdrowskim.

(dowód: akta kontroli str. 285-286)

Sposób wykorzystania dotacji uzdrowskiej w Gminie Nałęczów kontrolowany był przez Wojewodę Lubelskiego, w formie przekazywanego cyklicznie rozliczenia jej wykorzystania. Gmina nie była zobowiązana do zwrotu środków otrzymanych w ramach tej dotacji.

(dowód: akta kontroli str. 196-197)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena cząstkowa

Gmina terminowo występowała do Wojewody Lubelskiego o przyznanie dotacji uzdrowskiej w prawidłowo obliczonej wysokości. Realizowano działania związane z zachowaniem funkcji leczniczych uzdrowiska Nałęczów, również z pełnym wykorzystaniem dotacji uzdrowskiej.

IV. Uwagi i wnioski

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli²⁶, wnosi o:

1. Opracowanie, zgodnie z art. 38 b ustawy o lecznictwie uzdrowskim, miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla części obszaru strefy „A” ochrony uzdrowskiej, dla której nie opracowano tego dokumentu.

²⁶ Dz. U. z 2015 r. poz. 1096 oraz z 2016 r. poz. 677

2. Systematyczne prowadzenie przez Gminę Nałęczów, pomiarów jakości powietrza oraz pomiarów klimatu akustycznego, zgodnie z zaleceniami Ministra Zdrowia, sformułowanymi w decyzji Nr 16 z dnia 6 stycznia 2009 r.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Lublinie.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Lublin, dnia 30 czerwca 2016 r.

Kontrolerzy

Ryszard Litwiniuk
główny specjalista kontroli państwowej

Dyrektor

Delegatury Najwyższej Izby Kontroli
w Lublinie
Edward Lis

.....
podpis

.....
podpis

Wojciech Niemyski
Specjalista kontroli państwowej

.....
podpis